

Lad os snakke om Neurodiversitet!

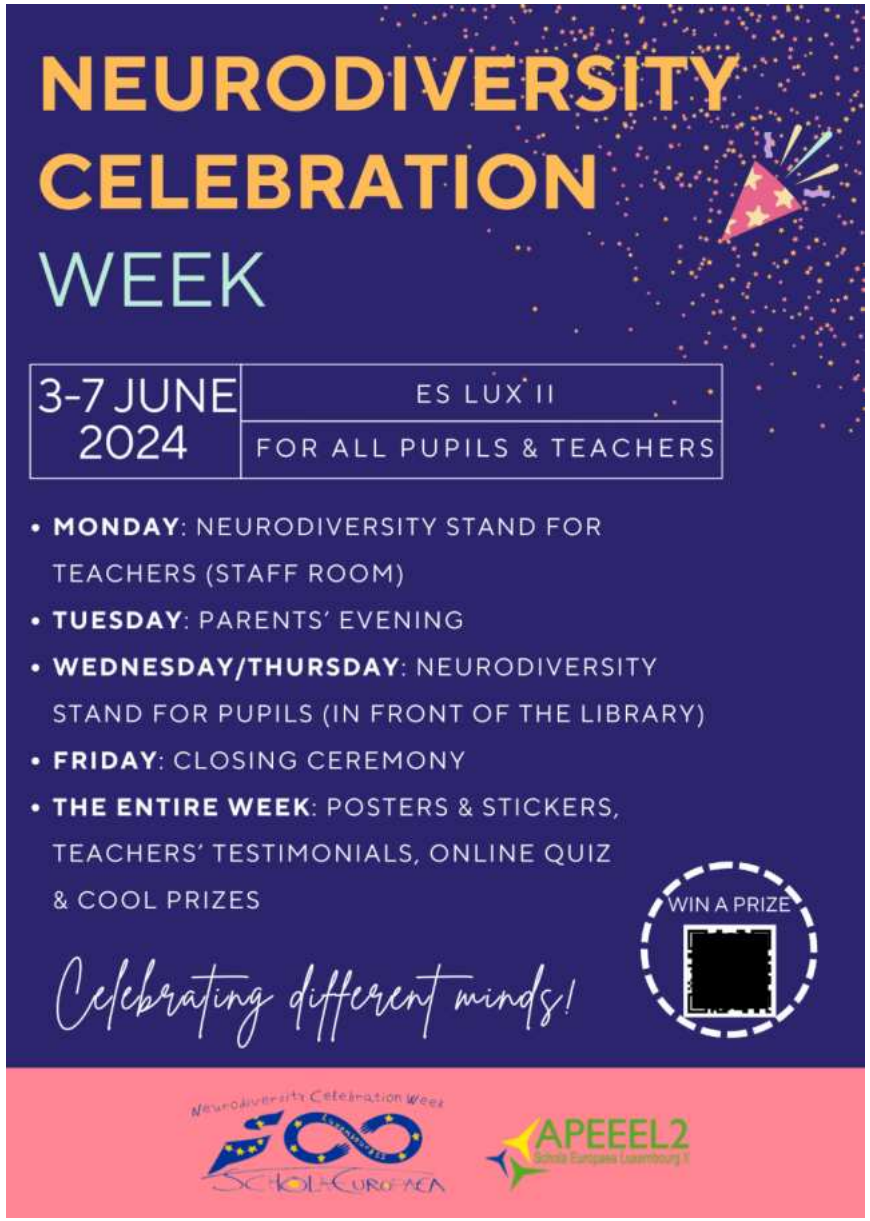
S2-S4 Elever med særlige behov og forudsætninger

Sabrina Castello & Alina Oprea

Neurodiversity Celebration Week, June 3-7 2024

Resume

- Neurodiversitets- festuge
- Hvad er neurodiversitet?
- Hvorfor er neurodiversitet vigtigt?
- Autisme
- ADHD
- OCD
- Særlige forudsætninger
- Tourette syndrom
- DYS-profiler
- Neurodiverse berømte
- Køns- bias
- Neurodiversitet og mobning

This presentation was realized by a group of High Potential students from our school as part of the Neurodiversity Celebration Week. The purpose : provide information on neurodiversity while challenging misconceptions.

Look for the QR code from June 3 to 7, flash it, do the quiz on neurodiversity and you might win one of the 10 prizes.

Hvad er er neurodiversitet ?

Ophav

De fleste betragter den Australske sociolog Judy Singer som moderen til neurodiversitet. Som begrebet er nu, dækker det over en bred kam af forskellige diagnoser, der har sin oprindelse i det autistiske miljø

Definition

Alle hjerner er skruet forskelligt sammen og har deres egen unikke måde at tænke på, interagere på og kommunikere med Verden på.

Neurodiversitet beskrives som ideen om at mennesker oplever og interagerer med verden på mange forskellige måder. Dette sker fordi hjernen er så kompleks og der findes ikke to hjerner som er ens.

Hvad er er neurodiversitet ?

Der er adskillige typer af neurodiversitet:

- Autisme Spektrum Disorder (ASD/ autisme. På dansk AUS)
- Attention deficit hyperactivity disorder (ADHD)
- Indlæringsvanskeligheder, så som dyslexi and dyscalculi, etc.
- Tourette Syndrom
- Særlige forudsætninger
- OCD, etc.

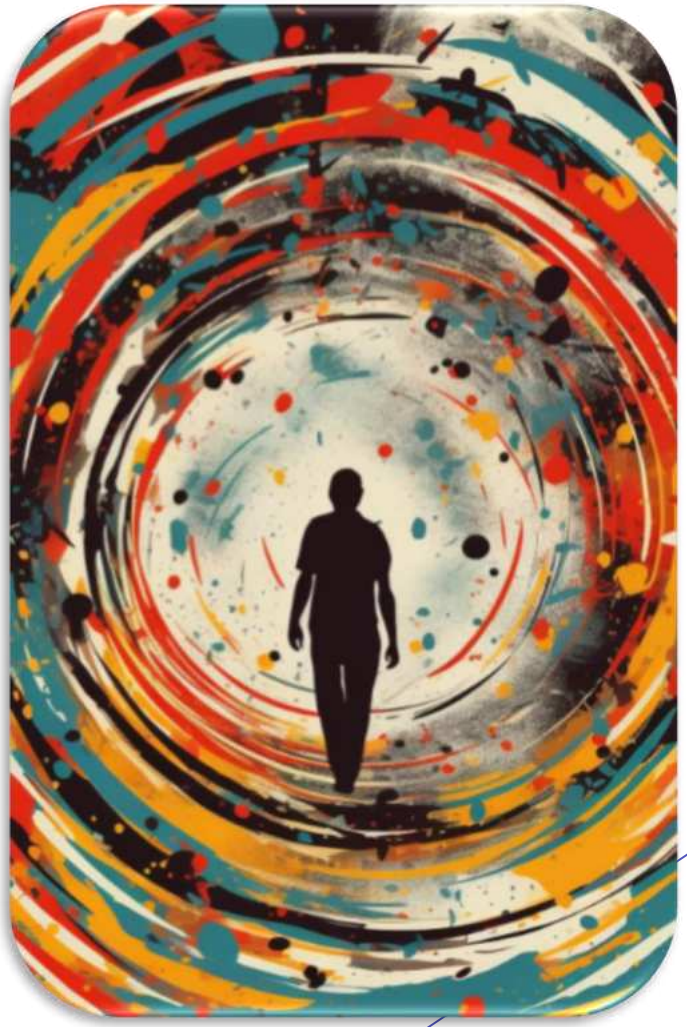
Hvorfor er neurodiversitet vigtigt?

- Konceptet om neurodiversitet er accepten af at alle mennesker er forskellige, med unikke hjerner der har forskellige behov og evner.
- Denne tilgang flytter sig ud over prædikater så som autisme, dyslexsi eller ADHD og anerkender, at der er forskelligheder i kompetencer, hvilket er naturligt i den menneskelige krop og kan bidrage med unikke evner.
- Den menneskelige hjerne har et vidt spektrum af funktioner og forskelle bør anerkendes som en anderledes måde at gøre tingene på.
- Ud fra de nyeste statistikker, vurderer forskere at en fjerdedel af et givent klasselokale er neurodivers.

Autisme

- ASD (Autism spectrum disorder) er en medfødt anderledeshed i hjernens udvikling.
- Kompetencerne hos personer med ASD kan variere meget. For eksempel, nogle mennesker med ASD kan have evner til at kommunikere verbalt og andre ikke. Nogle har brug for omfattende hjælp i deres hverdag og andre slet ikke.
- Der er forskel mellem diagnosen hos drenge og piger (piger/kvinder bliver ofte diagnostiseret senere end drenge/mænd)
- Autisme påvirker hvordan en person sanser, forstår og interagerer med verden på. Dette gør det svært for dem at tolke og forstå sociale spilleregler og inddirekte kommunikation.

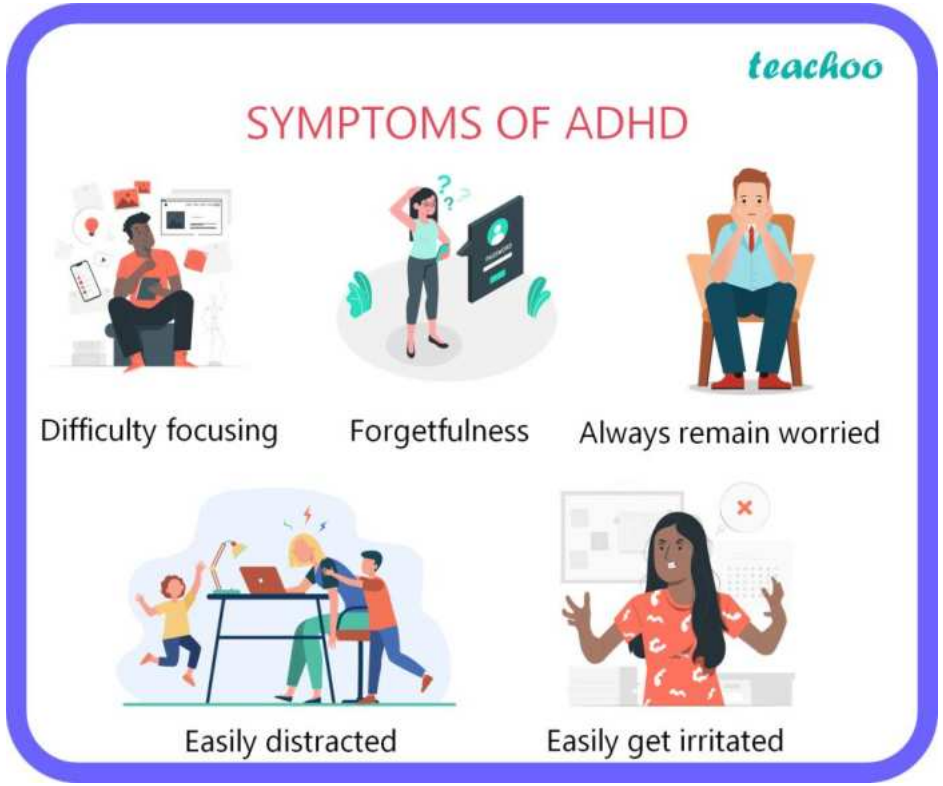

Fun facts om Autisme

1. Autisme findes hos alle nationaliteter, racer, religioner og køn. Det påvirker ikke forskelligt afhængig af gruppe.
2. Autister har forskellige autistiske træk.
3. Autisme kan være arveligt.
4. At være uden sprog som lille betyder ikke, at der ikke kan udvikles et talesprog senere hen.
5. Hvis en enægget tvilling har autisme, er der en 60-96% risiko for at den anden tvilling også har autisme.
6. Mennesker med autisme kan ligesom andre være kreative, have interesser for musik, dans, kunst, teater osv.
7. Kvindelige austister og ikke-vestlige autister generelt har være glemt i forskningsmæssige sammenhæng.

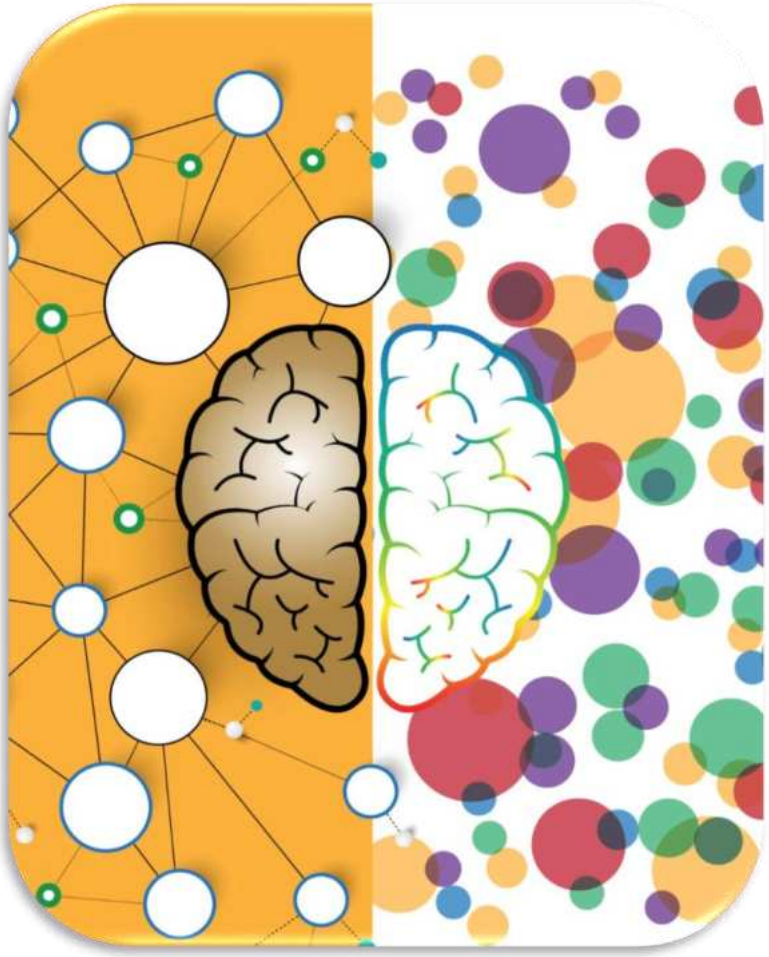

ADHD

- ADHD er en neurologisk udviklingsforstyrrelse men der er også fordele ved at have ADHD (f.eks. Mennesker med ADHD kan være sjove, energiske, ud af boksen-tænkende, gode til at tænke konstruktivt under pres osv.)
- Der er forskel på diagnoserne mellem køn. (piger/kvinder bliver typisk diagostiseret senere end drenge/mænd)
- ADHD betyder "attention deficit hyperactivity disorder"

Fun Facts om ADHD

- Mennesker med ADHD har ikke problemer med at koncentrere sig. Hvis der er noget som de virkelig godt kan lide så kan de bruge timer på det –> Det kaldes Hyperfokus
- ADHD'er har en "Dopamine baseret hjerne" --> Det er en hjernefunktion som forbedres af belønning(dopamin)
- Skærme og manglende forældreevne foresager ikke ADHD
- At have ADHD har intet at gøre med at have manglende intelligens.
- Der er ikke flere der har ADHD idag end tidligere. Vi er bare blevet bedre til at diagnostisere det idag.
- ADHD-symptomer blev diagnostiseret for første gang i 1992.

OCD

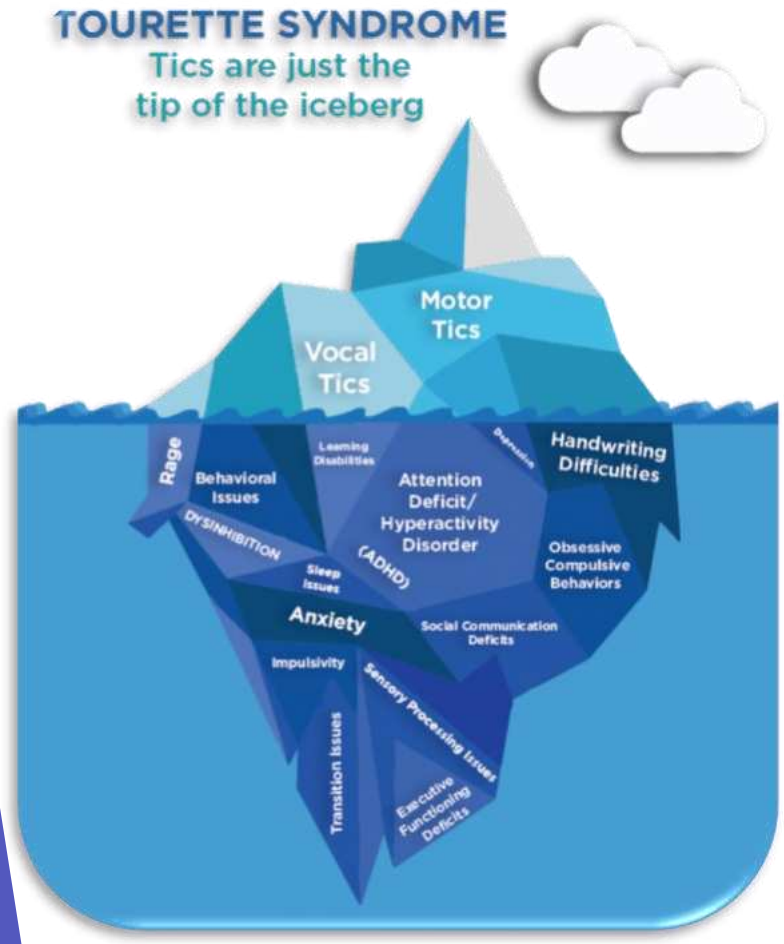
- Obsessive-Compulsive Disorder er en angst-lidelse som er karakteriseret ved tvangstanker og tvangshandlinger der bliver et problem.
- Den "Trangsmæssige" del af OCD henviser til tanker, billeder eller trange der invaderer ens tankestrøm. Disse tanker kan være om ubetydelige ting.
- Den "tvangs-mæssige" del af OCD henviser til den gentagne adfærd eller handlinger som en person føler sig tvunget til at udføre. Denne adfærd kan være fysisk så som at vaske hænder gentagne gange eller tjekke om døre er låst.

Særlige forudsætninger

- "Særlige forudsætninger" ,"talentfuld" eller "højt begavede" er et begreb som ofte bliver brugt til at beskrive mennesker som udviser særlige evner.Menneskerne udviser særlige kognitive evner
  har øget sensorisk opfattelsesevne eller talenter indenfor sær lige områder såsom matematik, sprog. kunst osv...
- Bemærk at særlige forudsætninger er ikke kun indenfor de matematisk-logiske områder(IQ) Selvom IQ kan være en indikator så er der andre faktorer involveret f.eks kreativitet, motivation og sociale evner.
- Det er mange misforståelser om særlige forudsætninger f.eks tror mange, at personer med særlige forudsætninger har nemt ved alt. Det er ofte direkte omvendt. Der er fordele ved at have særlige forusætninger men ofte har de sværere ved følelsesregulering osv.

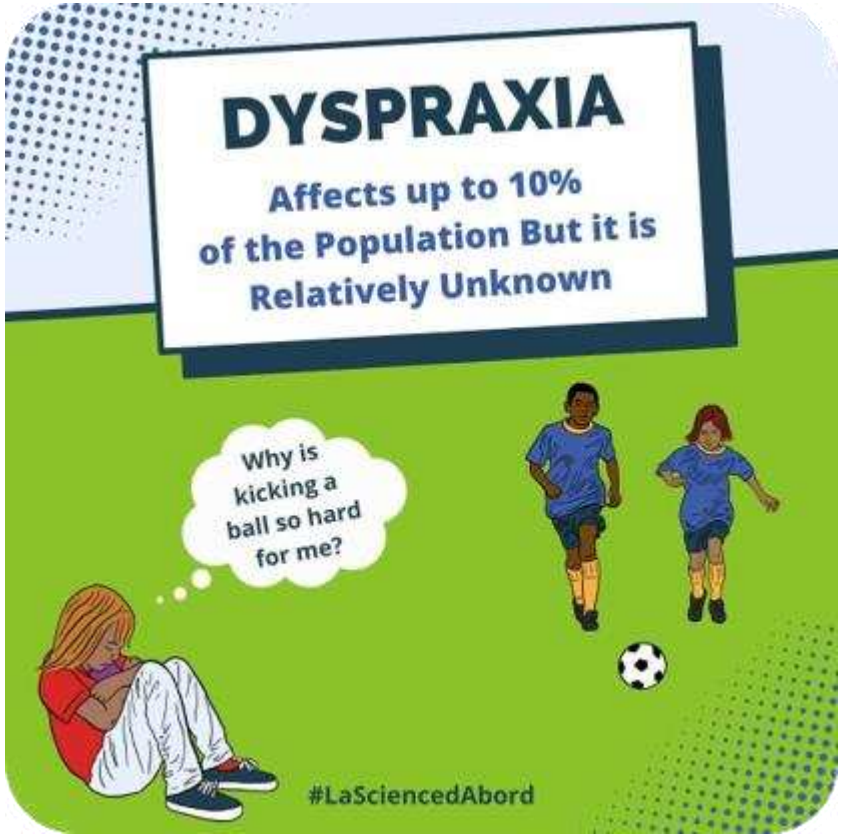
Tourette Syndrome

- Tourette Syndrom (TS) er en tilstand i nervesystemet. TS foresager “ticks”.
- Ticks er pludselige ryk, bevægelser eller lyde som bliver gentaget.
- Folk som har ticks kan ikke stoppe deres krop i at gøre de forskellige handlinger.
- Ticks bliver værre hvis man er stresset eller er sammen med andre som også har ticks.
- Mennesker med TS kan være hurtigere til at sætte lyde sammenn (fonologi) de er ofte også højt-præsterende, kreative og empatiske.

Dyspraxia or DCD (Developmental Coordination Disorder)

(problemer med udviklingsmæssig koordinationsevne)

- Dyspraxia, er en tilstand som er påvirker ens generelle fysiske koordinationsevne.
- Når du har dyspraxi, så har du også dysgraphi.
- Nogle gange kan dyspraxia blive misforstået som klodsethed.
- Dyspraxia kan påvirke dine finmotoriske evner, så som din håndskrift, din evne til at binde dine snørrebånd og knappe dine knapper.

Dysgraphia

- Dysgraphia er en tilstand som forstyrrer praktisk taget alle aspekter af ens skriveprocess.
- Dysgraphia kan inkludere følgende symptomer:

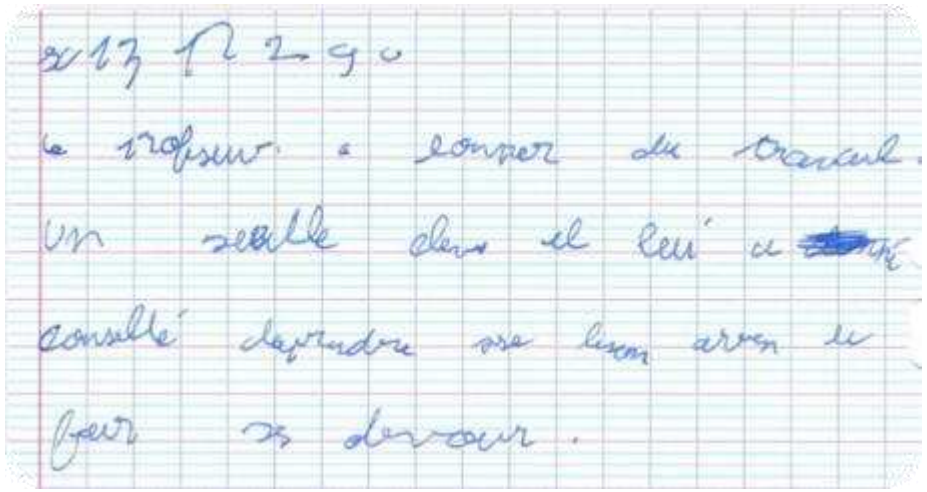
• Problemer med at forme bogstaverne

• Problemer med sætningsstruktur eller at følge grammatiske regler når der skrives men ikke når der tales.

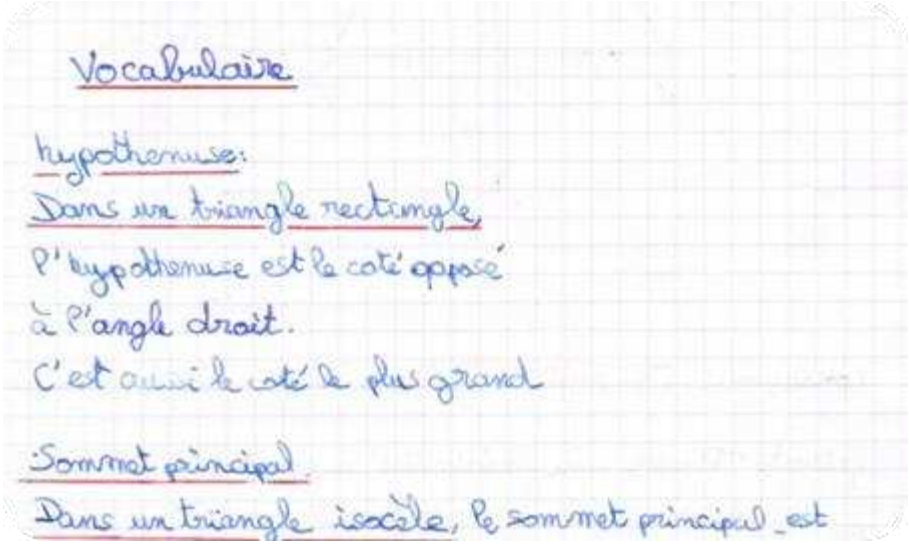
• Problemer med at udtale ordene eller organisere tekst eller at sætter tanker på papir osv.

Dysgraphia kan se ud som dette:

S6 elev (11), hastighed er ok men der er et læseligheds problem.
Diagnose: dyspraxia + dysgraphia

S6 elev (11), hastigheden er meget langsom men der er ikke nogen læseligheds problemer, Konsekvenser: Har ikke fået taget noter til hele lektionen. Diagnose: dysgraphia

Disse to eksempler viser at selvom skriften er pæn og læselig så kan den begrænsede hastighed være nok til at mistænke diagnosen.

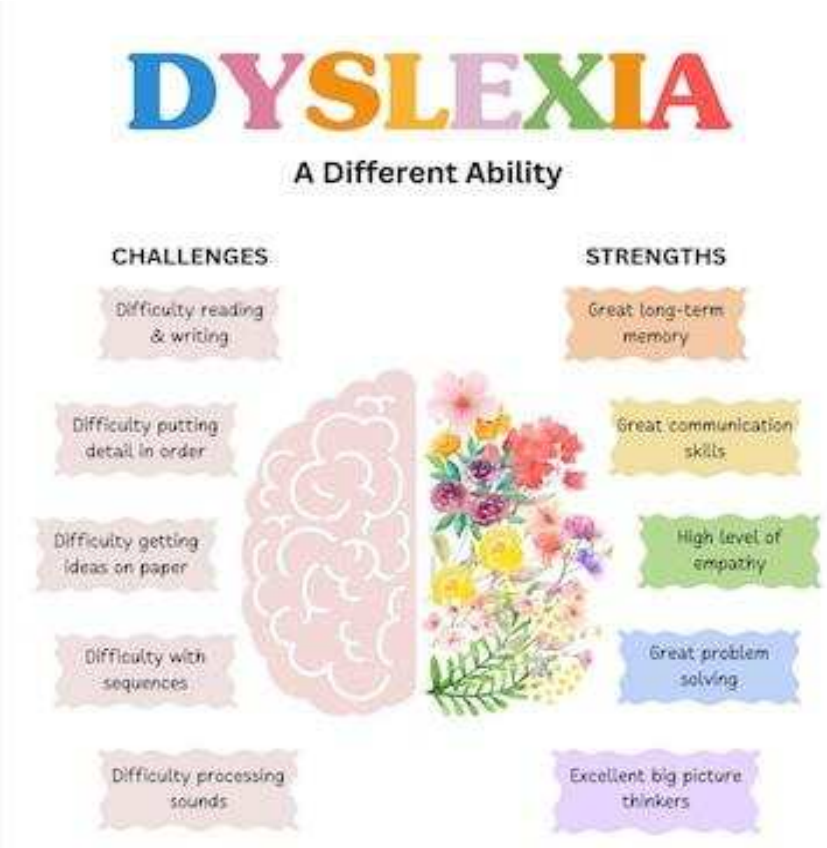
Dyslexia/ordblindhed

- Dyslexia er en tilstand der primært påvirker læse og skrive vanskeligheder.
- Dyslexia handler om at mennesker behandler information forskelligt.i
- Dyslexia kan også påvirke andre evner så som organisatoriske evner.
- Mange ordblinde udviser styrker på andre områder som for eksempel konskvensberegning, er visuelle og kreative samt gode til problemløsning hvor de udnytter deres evner på andre måder. De er ofte:

☐ Observante
☐ Gode til overblik
☐ Har et højt niveau af empati
☐ Er gode til at tale sig frem til et resultat.

Misforståelser omkring Dyslexia

- **Myte: Dyslexia er sjældent.**
  Fakta: I USA har sundhedssystemet vist at dyslexi påvirker 20%, eller hver 5 person.
- **Myte: Mennesker med dysleksi kan ikke læse.**
  Fakta: De fleste børn og voksne med dysleksi kan lære at læse selvom for nogle, er det kun på det basale niveau. De fleste børn kan som regel lære at læse på et højere niveau end 3 kl.
- **Myte: Børn med særlige forudsætninger kan ikke have dysleksi eller have indlærings udfordringer.**
  Fakta: Dyslexi og intelligens er ikke forbundet. Mange med dyslexi har en høj intelligens og har opnået ekstraordinære bedrifter.

Dysorthografy

- Dysorthografy er en skriveforstyrrelse som kan udvikles hos børn. Det er udfordringer med at skrive ord korrekt og følge grammatiske regler. De har udfordringer med lyde og selve skrivningen.
- Forstyrrelsen har tendens til at påvirke børn som I forvejen har sproglige forstyrrelser såsom dysleksi
- De mest almindelige kendetegn er:

• stavefejl

• Udtalefejl og forkert ordvalg.

• Ikke korrekt brug af appostroffer.

• Bytter rundt på bogstaver og/eller ord, fejl i sammensatte ord og bytter rundt på ord både mundtligt og skriftligt.

• Har svært ved at stave.

Dyscalculia

- Dyscalculia er en indlæringsforstyrrelse som påvirker ens evne til talbaseret information og matematik.
- Personer som kæmper med dyscalculia har udfordringer med tal og matematikfordi deres hjerne ikke behandler matematik-relaterede begreber på samme måde som andre mennesker. Dette betyder dog ikke at de ikke er ligeså intelligente eller har manglende evner.
- Omkring 5% af befolkningen har dyscalculia
- De har ofte andre stærke intuitive eller strategiske evner.

Dysphasia/DLD

(Developmental language disorder)

- Dysphasia er
  en neurologisk udviklingsforstyrrelse som påvirker indlæring, forståelse og sprogbrug.
- Det kan have mange forskellige variationer. Det påvirker sprogforståelse og talesprog. Symptomerne inkluderer:

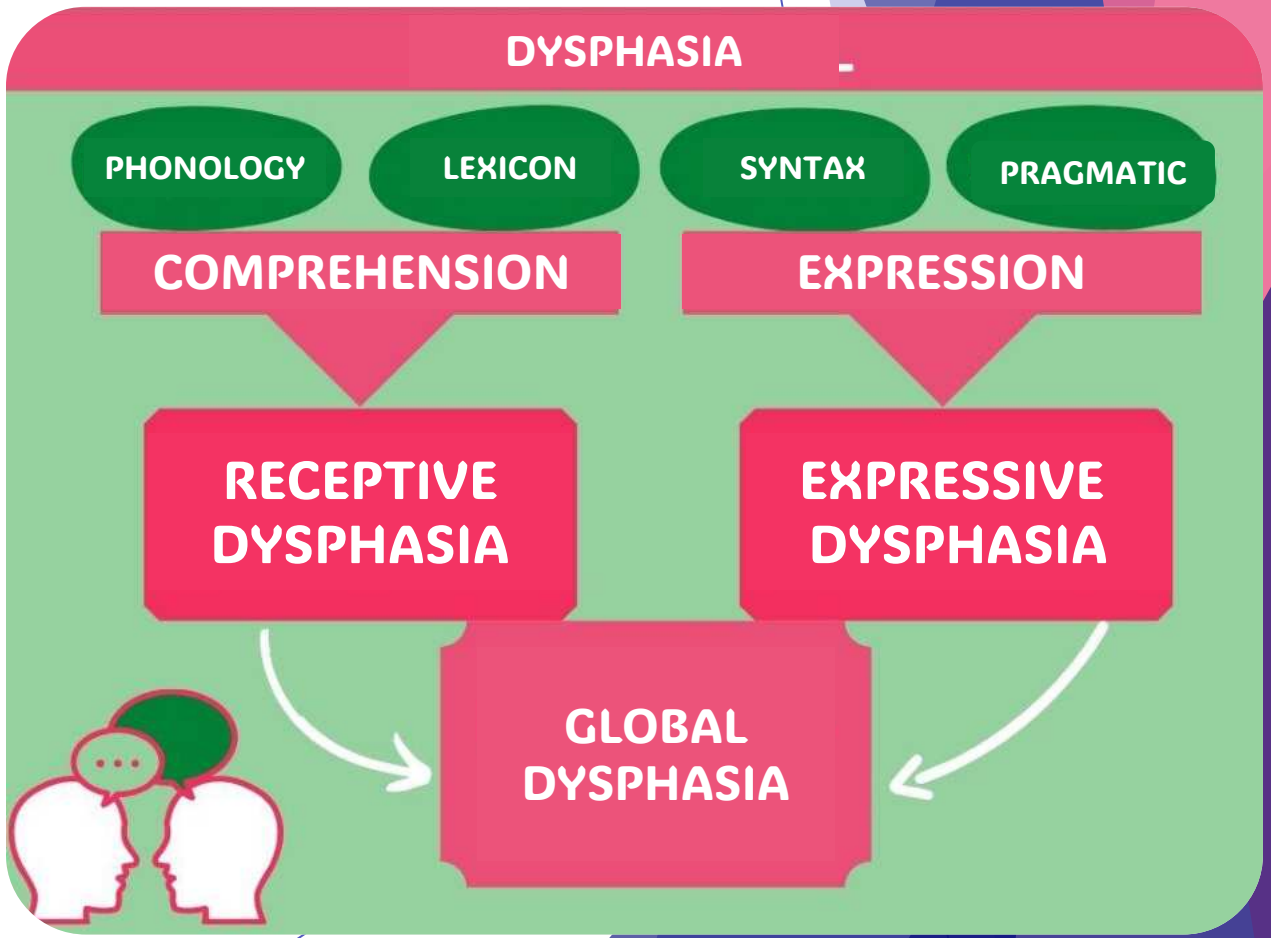
• Problemer med ordforråd.

• Problemer med at forstå komplekse sætninger

• Begrænset ordforråd

• Problemer med udtale

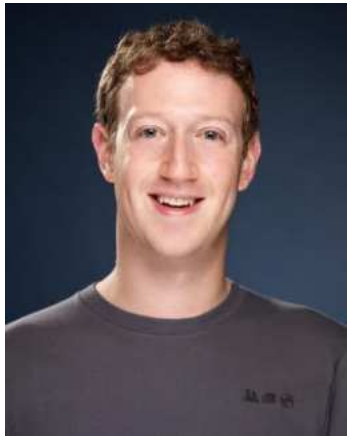
• Problemer med at danne/forstå begreber.

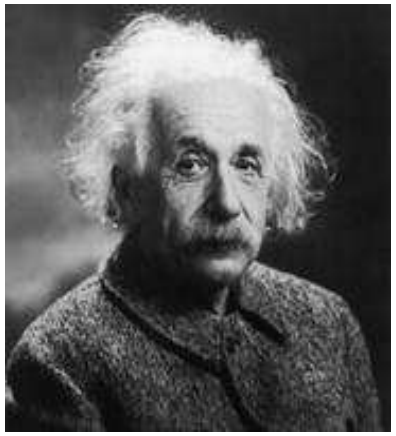
Neurodivergent celebrities

Satoshi Tajiri
Creator of Pokemon
Autism

Mark Zuckerberg
Co-founder of Facebook
Autism

Albert Einstein
Theoretical physicist
Dyspraxia, dyslexia & autism

Greta Thunberg
Climate activist
Autism

Emma Watson
Actress
ADHD

Billie Eilish
Singer
Tourette syndrome

Steven Spielberg
Film director
ADHD

Solange Knowles
Singer, Songwriter, actress
ADHD

Simone Biles
Famous Gymnast
ADHD

Kendrick Lamar
Singer, Songwriter
ADHD

Køns-bias

- Som introduceret tidligere, kan køns-bias og sterotyper påvirke diagnostiseringen af piger og kvinder Det er en udbredt misforståelse at neurodiversitet primært er en mandlig udfordring og at kvinder er mindre påvirket af neurodiversitet. Det betyder at sundhedsprofessionelle er mindre tilbøjelige til at overveje neurodiversitet som en udfordring for piger og kvinder. Sociale og kulturelle faktorer kan også spille en rolle i fejldiganostiseringen af personer.
- Kvinder er ofte forventet at være mere socialt bevidste, empatiske og er ofte bedre til at skjule deres udfordringer ved at passe ind i sociale kontekster. Dette kan medføre at neurodiverse træk bliver overset eller afvist.
- Masking er en overlevelsesmekanisme som indebærer at man skjuler sine neurodivese træk, adfærd eller karakteristika, for at tilpasse sig gældende normer og forventninger. Det er som at bære en maske for at skjule ens personlighed på bekostnig af ens mentale og følelsesmæssige velbefindende.

Neurodiversitet og mobning

- Mobning er brugen af magt, tvang, ondskabsfuldt drilleri eller trusler som overgreb, dominans eller intimidering. Denne adfærd er ofte gentagende eller almen.
- Børn med ADHD er næsten dobbelt så udsat for mobning som neurotypiske personer.
- Ifølge en undersøgelse der blev lavet af "Ambitious about Autism", har 75% af autiske børn og unge oplevet mobning og kun halvdelen af dem følte sig sikre i skolen.
- Conceptet "Masking" der blev nævnt i tidligere slides kan blive koblet til mobning. Neurodiverse elever og deres negative oplevelser i skolen kan påvirke deres adfærd i sådan en grad at de kan opfattes som ikke normale. De vil automatisk og ofte ubevidste 'camouflere deres følelser/adfærd' for at beskytte dem selv mod mobning.

Hvad kan du gøre ?

- Lad være med at gøre grin med nogen i din klasse som er anderledes eller som har udfordringer. Vær istedet venlig, forstående og opmuntrende.
- Glem aldrig at DU har en mulighed for at gøre en positiv forskel for nogen som måske har det svært.
- Vær ikke stille hvis du overværer mobning.
- Prøv at lære mere om neurodiversitet og de forskellige måder, at det kan komme til udtryk på.

Tak for din opmærksomhed!